

3. Чебанік В. Українській мові – свою графіку / Василь Чебанік // Слово Просвіти. – 2007. – 20 груд.

4. Юрченко І.А. Особливості інтерпретації етнокультурних традицій у сучасних галузях дизайну / І.А. Юрченко // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Вип. 20. Т. 2 / упоряд. В.Г. Виткалов. – Рівне : РДГУ, 2014. – С. 128-132.

5. Юрченко І.А. Спеціальні підходи та методи формотворення дизайн-об'єктів на основі етнокультурних традицій / І.А. Юрченко // Вісник ХДАДМ : Мистецтвознавство. – 2014. – № 8. – С. 42-47.

Федак А.Я.

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

АРКОЛОГІЯ – УТОПІЧНІ ІДЕЇ В АРХІТЕКТУРНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО МІСТА

Протягом усіх віків людство прагнуло створити досконалу модель суспільного ладу, яка б поширювалась на усі сфери людського життя. Концепції, які містять такі ідеї називають утопічними.

«Утопія (...) – модель вигаданого суспільства, як втілення суспільного ідеалу, світоглядна форма освоєння майбутнього» [1, с. 659]. Сам термін «утопія» походить з грецької мови (*οὐ* – *не*; *τόπος* – *місце*), а його автором вважається Томас Мор. Існує значна кількість утопічних концепцій, і різних підходів до їхньої класифікації. Найбільш поширеним є спосіб поділу утопій за сферою життя до якої вони причетні. Відповідно до цього, виділяють архітектурні та екологічні утопії.

Архітектурними є ті утопічні концепції, які маючи за мету створення довершеного суспільства, акцентують увагу на використанні засобів архітектурної діяльності. Так, організація просторів та проектування будівель та споруд повинні відбуватись задля досягнення соціальної та політичної досконалості, – утопії.

Екологічними ж утопіями вважають ті, які першочергово опираються на питання екології та навколишнього середовища, і формують моделі устрою базуючи на цьому [1, с. 97-98].

Концепцією, яка поєднує в собі архітектурні та екологічні утопії можна вважати аркологію.

Аркологія – це містобудівна теоретична концепція в основі якої лежить взаємозв'язок архітектури та екології. Сам термін «аркологія» є результатом поєднання слів «архітектура» та «екологія». Найбільшого розвитку аркологія набула в роботах американського архітектора італійського походження Паоло Солері (1919-2013 рр.), який, аналізуючи проблеми архітектури та екології, дійшов висновку що розвиток міст та містобудівних структур в горизонтальній площині призводить до погіршення екологічного стану планети. Свої ідеї, щодо розвитку архітектури з точки зору екологічних питань, архітектор описав в

книзі «Аркологія: місто в образі людини» (англ. *Arcology: The City in the Image of Man, 1969 p.*).

Відповідно до аркології, розвиток міста повинен відбуватись, з врахуванням можливості компактно організації території. Паоло Солері вважав, що основними проблеми, які виникають через розбудову міст, є надмірне використання природних ресурсів без можливості їхнього відновлення. Недоліками, які супроводжують збільшення кількості міст та їхніх площ є неконтрольоване зростання чисельності міського населення, яке відбувається без якісних змін у його функціонуванні. Як наслідок, може виникнути дефіцит продуктів харчування і впасти рівень життя населення [3].

З точки зору Паоло Солері, розвиток ідей аркології сприяє досягненню позитивного результату в питаннях трансформації людського життя. Концепція аркології протиставлялась поширеній на той момент в США тенденції децентралізації та розбудові передмість. Основною ідеєю було зменшити площу, яку займає місто, завдяки будівництву гіперструктур – багаторівневих конструкцій, які з огляду на якісне розпланування, могли б поєднувати усі необхідні для життя функції. Це дозволило б збільшити кількість незабудованих територій і зменшити негативний вплив на екологію [4]. Відповідно до ідеї аркології, міста повинні зводиться на березі річок, озер недалеко від лісів, полегшуючи населенню доступ до природних ресурсів.

Паоло Солері зазначав необхідність реорганізації міської тканини, та, як наслідок, моделі життя у місті. Архітектор вважав, що гіперструктури, які будуть містити всі потрібні для життя людини функції на компактній території, дозволять зменшити використання транспорту, що буде позитивно впливати на екологію. Таким чином, закладаючи архітектурні та містобудівні рішення, передбачався конкретний спосіб життя мешканців, організований за принципом комуни.

Основним завданням архітектора, повинно бути використання екологічного дизайну, та сприяння якісному людському існуванню. Певний спосіб життя в містах, які будуються згідно концепції аркології, повинний був б бути основою для духовного розвитку людей [5, с. 58].

В 1970 році, почалось будівництво Аркосанті – експериментального міста – лабораторії в штаті Арізона, США. Проект міста розроблявся Паоло Солері, як автономна структура з мінімальною площею забудови, де люди могли б жити в гармонії з природою. Метою проекту було створити стійку міську систему на маргінальних територіях та забезпечити реалізацію суспільства-комуни. З точки зору екології, перевагами міста Аркосанті повинно було бути зменшення кількості відходів та забруднення навколишнього середовища, збереження води, а також збільшення взаємодії людей з природою.

Концепція аркології – це архітектурна та екологічна утопія, метою якої є створення вертикального міста-комуни, яке б розташовувалось на незначній території, з мінімальним втручанням в природу.

Список використаних джерел:

1. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редколегії) та ін. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.

2. Петрушенко О. П. Утопія й утопічна свідомість: філософсько-культурологічний контекст аналізу / О. П. Петрушенко // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2015. – Вип. 4. – С. 106-109. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprfc_2015_4_23. (дата звернення 10.12.2018 р.)

3. Сайт міста Аркосанті. Режим доступу: <https://arcosanti.org/project/arcology/> (дата звернення 8.02.2019 р.).

4. Grierson D. Unfinished business at the urban laboratory: Paolo Soleri, Arcology, and Arcosanti. // Open house international. Vol. 41. No.4. 201. pp. 63-72. – ISSN 0168-2601. – Режим доступу: <https://strathprints.strath.ac.uk/57761/> (дата звернення 5.02.2019 р.).

5. Ruth A. Rae. Arcology, Arcosanti and the green urbanism vision // Open house international Vol. 41. No.4. 2016. pp. 56-62. – ISSN 0168-2601. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/316557549_Arcology_arcosanti_and_the_green_urbanism_vision (дата звернення 5.02.2019 р.).

Филиппова О.Н.

Ассоциация искусствоведов (г. Москва)

Т.Г. ШЕВЧЕНКО – ХУДОЖНИК И ПОЭТ

Начало новой украинской литературы связывают с именами поэта и драматурга И.П. Котляревского (1769-1838) и прозаика Г.Ф. Квитки-Основьяненко (1778-1843), истоки ее видят в рукописной литературе XVII-XVIII веков, в казацких летописях и, разумеется, в прекрасном словесном творчестве украинского народа. Однако, на подлинную свою высоту, как самобытное культурное явление, поднялась и обрела полный голос украинская литература с появлением в ней Тараса Григорьевича Шевченко (1814-1861). Он был не только поэтом, но еще и художником, скульптором, архитектором, драматургом, театральным актером, декламатором, остро переживающим сценическое слово, и «превосходным» музыкантом, певцом, обладавшим незаурядной и природной музыкальностью «редчайшего, по чистоте и правильности, вкуса» [3, с. 5]. Вдумчиво и кропотливо работал Т.Г. Шевченко и в жанровом пейзаже. Он был мастером и в живописи, и в акварели, но рисовальщик в нем все же преобладал.

Тарас Григорьевич Шевченко родился 9 марта (по новому стилю) 1814 года в селе Моринцы Звенигородского уезда Киевской губернии (теперь – Черкасская область). Родители Т.Г. Шевченко были крепостными помещика Энгельгардта и жили в большой бедности. Детские впечатления Тараса о беспросветной крестьянской нужде сохранились на всю жизнь и отразились во многих стихотворениях поэта. После смерти матери, отец женился вторично, на вдове, которая привела в бедную хату под соломенной крышей троих своих детей. Мачеха его только и мечтала о том, чтобы избавиться от Тараса, который ее не любил и не слушался. Она отдала его в пастухи. Целые дни проводил мальчик на пастбище в степи, глядя вдаль, зарисовывая огрызком карандаша на лоскутках бумаги высокие курганы. Рано пробудилась в нем любовь к